

Inzultace, neboli fyzické napadení rozhodčího, v jehož důsledku bylo utkání ukončeno, je ve světě tak neobvyklá a (naštěstí) i ojedinělá událost, že vždy vyvolává řadu diskusí; faktem ovšem zůstává, že v každém případě má závažné důsledky nejen pro provinivší se klub, nýbrž vážně poznamenává i regulérnost celé soutěže, proto se jí Pravidlová komise ČMFS začala podrobně zabývat.

Slovo inzultace pochází z latiny a jeho původní význam byl odlišný: používalo se již za dob římského práva a označovalo se jím slovní napadení, urážky nebo vulgárnosti směřované v římském senátu na adresu oponentů; teprve mnohem později se inzultace začala chápat i jako napadení fyzické. Ve fotbale se pod pojmem inzultace chápe fyzické napadení rozhodčího (nebo asistenta rozhodčího nebo čtvrtého rozhodčího), ale netýká se hráčů, funkcionářů ani diváků.

Problém „napadení rozhodčího“ je starý jak fotbal sám a vyplývá přímo z podstaty funkce rozhodčího. Rozhodčí musí v řadě případů přijímat i rozhodnutí, která mají pro postižené družstvo fatální důsledky (např. nařízení pokutového kopu), a ne všichni aktéři utkání jsou schopni se s jeho rozhodnutím vypořádat. Tak se stává, že čas od času některý z aktérů utkání (hráč, funkcionář, divák) „tíhu situace“ neunes a rozhodne se domnělého viníka „ztrestat“. Proto se problémem inzultace Pravidla fotbalu zabývají již od dob, kdy se začaly organizovat pravidelné soutěže.

Pravidla fotbalu FIFA se o napadení rozhodčího (inzultaci) přímo nezmiňují. Obecná možnost ukončit utkání vyplývá pouze z ustanovení bodu g) pravidla V, které říká, že „rozhodčí může přerušit hru, případně utkání ukončit z důvodu zásahu vnějšího vlivu“. Postup v případě napadení rozhodčího je však uveden v brožůře „Questions and Answers to the Laws of the Game“, neboli Otázky a odpovědi k pravidlům fotbalu, která se od roku 1988 stala oficiální přílohou Pravidel fotbalu. Tato brožura prozatím vyšla dvakrát a v obou dosavadních vydáních je uveden příklad napadení rozhodčího.

Vydání z roku 1988 uvádí na str. 48 jako příklad č.48 k pravidlu XII tuto situaci: brankář udeří prudce hozeným míčem rozhodčího úmyslně do obličeje, protože rozhodčí podle jeho názoru nepřerušil hru pro aktivní ofsajd soupeře. A řešení? Rozhodčí vyloučí brankáře za násilnost vůči rozhodčímu a hru naváže nepřímým volným kopem.

Vydání z roku 2000 uvádí na str. 25 v příkladu č.22 k pravidlu XII situaci podobnou: hráč stojící ve vlastním pokutovém území udeří rozhodčího, který je mimo pokutové území. Řešení? Rozhodčí přeruší hru, hráče vyloučí za hrubé nesportovní chování a hru naváže soupeř nepřímým volným kopem z místa, kde se nacházel provinivší se hráč.

Protože z uvedeného zřejmé, že oficiální Pravidla fotbalu FIFA pojem inzultace neznají, provedla pravidlová komise před nadcházejícím soutěžním ročníkem jisté „přiblížení“ české verze Pravidel fotbalu směrem k pravidlům mezinárodním podobně jako před časem učinila v případě výkladu pojmu „šlapák a nastavení nohy“.

Text týkající se inzultace rozhodčího se prakticky nezměnil od doby, kdy českou verzi Pravidel fotbalu zásadně přepracoval pan JUDr. Hajdovský, tedy více jak 40 roků. Uvedený text nařizuje rozhodčímu ukončit utkání pro inzultaci rozhodčího v případě, že se vůči němu jakákoli osoba dopustí násilného činu, přičemž za „násilné činy“ se považuje a) udeření, b) kopnutí, c) úmyslné podražení, d) násilné vražení, e) násilné cloumání, f) úmyslné vyražení pišťalky z úst, g) úmyslné prudké udeření míčem nebo jiným předmětem.

Samozřejmě, že v praxi často docházelo ke sporům, zda násilný čin spáchaný na rozhodčím splňoval „kritéria“ inzultace. Když např. rozhodčí ukončil utkání pro „násilné vražení“ vedly se diskuse o tom, jestli vražení do rozhodčího bylo skutečné „násilné“, v jiných případech se zase dlouze zkoumalo, zda rozhodčí neměl utkání ukončit v případě, kdy hráč ze vzteku kopl prudce do míče a ze vzdálenosti 10m trefil rozhodčího do nohy. Aby se podobným problémům a diskusím předešlo, vložila Pravidlová komise do výkladu týkající se inzultace (čl.20, str.43) tuto větu:

Inzultace se považuje za dokonanou, jestliže rozhodčí (nebo asistent rozhodčího nebo čtvrtý rozhodčí) není v důsledku inzultace schopen pokračovat ve výkonu své funkce, ať již z důvodu fyzické nebo psychické újmy.

Ve smyslu tohoto textu rozhodčí tedy utkání ukončí, jestliže v důsledku fyzického napadení nebude on, nebo některý z jeho kolegů, nebude schopen nebo nebude chtít pokračovat ve výkonu své funkce, a to ať již z důvodů fyzických nebo psychických. Přitom mezi důvody „psychické“ bude jistě patřit i zvážení prostředí a všech dalších souvisejících okolností, protože situace bude zcela jiná v případě, že

inzultace se v afektu dopustí pouze jeden z hráčů, a přitom všichni jeho spoluhráči jeho počín hned na místě odsoudí, nebo případ, kdy kromě přímo se provinivšího hráče vyhrožuje rozhodčímu inzultací ještě několik hráčů dalších. Anebo vzpomeňme nedávného utkání Bohemians-Sparta, kde se inzultace na asistentovi rozhodčího dopustil divák: rozhodčí sice správně utkání ukončil (protože tehdejší znění Pravidel fotbalu mu ani jiný postup neumožňovalo), ale všichni hráči obou družstev utkání chtěli dohrát.

Současné znění Pravidel fotbalu tedy propříště umožní rozhodčím rozlišovat. Jestliže sice dojde k tzv. „násilnému“ činu, jež však bude podle názoru rozhodčího „pouze“ takového charakteru, že on (nebo jeho asistent nebo čtvrtý rozhodčí) bude schopen normálně pokračovat ve výkonu své funkce, rozhodčí provinivšího se hráče vyloučí a utkání bude pokračovat. Provinění hráče tak zůstane pouze v poloze „hrubého nesportovního chování“, které se bude řešit podle příslušných ustanovení Disciplinárního řádu. Jestliže ale dojde k takovému násilnému činu, že rozhodčí se rozhodne utkání ihned ukončit, bude se fyzické napadení rozhodčího považovat za dokonanou inzultaci se všemi ze Soutěžního řádu z toho vyplývajícími důsledky.

Jestliže se rozhodčí rozhodne pro variantu č.1, tedy utkání dohrát, může teoreticky nastat případ, kdy dodatečně, třeba až po dalších deseti minutách hry, napadený rozhodčí zjistí, že jeho zdravotní stav se zhoršil, a že přece jen nemůže odvádět plnohodnotný výkon; v tom případě jeho funkci převezme jiný rozhodčí stejně jako v situaci, kdy se rozhodčí při utkání zraní. (V této souvislosti – pouze pro úplnost – připomínáme, že řízení utkání, které rozhodčí ukončil pro inzultaci, nesmí převzít jiný rozhodčí.)

Uvedená změna výkladu pojmu inzultace má několik evidentních a zcela nesporných výhod:

- Částečně se omezí se nepřiměřené uplatňování principu „kolektivní viny“, tedy případy, kdy družstvo nese následky za chování jednoho neukázněného nebo následky za neodpovědné jednání jiné osoby (funkcionář, divák).
- Zvýší se regulérnost soutěže, protože každé nedohrané utkání vždy soutěž negativně ovlivní.
- Sníží se nebezpečí záměrného zneužití institutu inzultace (vzpomeňme diskuse o možnosti napadení rozhodčího „na objednávku“).
- Rozhodčím se zjednoduší rozhodování v situacích, které podle původního textu Pravidel fotbalu vždy byly inzultací, protože měly charakter „násilného“ činu, ale fakticky nebyla inzultace naplněna.

Ještě je zajímavé připomenout, jak se s problémem inzultace vypořádala Pravidla fotbalu pana Františka Cejnara, bývalého uznávaného rozhodčího (v době, kdy se rozhodčím říkalo „soudci“), vydaná v roce 1933. V nich se na str.43 dočteme: „Rozhodčí má právo přerušiti nebo ukončiti hru předčasně v těchto případech: 1. pro násilí na soudci, 2. pro tmu, 3. pro špatné povětrnostní poměry, 4. pro nezpůsobilost hřiště. V těchto případech je pro soudce směrodatným jeho vlastní úsudek, při čemž ovšem musí své rozhodnutí řádně uvážiti, aby sport zbytečně nepoškozoval“. Jak vidno, úpravou textu se blížíme tomu, co zde již jednou bylo, a zřejmě se osvědčovalo.

Protože v minulosti některé řídicí orgány při projednávání inzultací nepostupovaly vždy v souladu s platnými fotbalovými normami, je zde na místě připomenou, že podle Pravidel fotbalu, a jak plyne z Rozhodnutí IFAB č.1 k pravidlu V Rozhodčí, jsou všechna rozhodnutí rozhodčího, učiněná v souvislosti se hrou, neměnná a nezpochybnitelná, a to ani v případech, že např. televizní záznam prokáže, že rozhodnutí rozhodčího bylo mylné. To ve svých důsledcích znamená, že žádný orgán nemá právo rozhodnutí nebo postup rozhodčího zpochybnit nebo dokonce změnit – a to samozřejmě platí nejen pro všechny herní situace, jako je dosažení branky nebo udělení osobních trestů, ale týká se i inzultace rozhodčího. Neznamená to však, že orgán hodnotící výkon rozhodčího (delegát utkání), nesmí chyby, kterých se rozhodčí v utkání dopustil, rozhodčímu při hodnocení vytknout.

Pravidlová komise je názoru, že pokud se týká problematiky inzultace rozhodčího, došlo úpravou textu českého znění Pravidel fotbalu k přiblížení k Pravidlům fotbalu FIFA, a že současně vyhovuje i „českým“ soutěžím, protože i nadále ponechává rozhodčímu dostatečný prostor pro případné ukončení utkání z důvodu inzultace.

Ing. Hora, Pravidlová komise ČMFS